

מְרֹחֶם הַקָּדְשָׁתִיךְ נָבִיא לְגֹויִם נִתְתִּיךְ.

רַבִּי יַצְחָק אָמֵר, בֵּיה שְׁעַתָּא קָטֵל (נ"א א' פ'יל) **קָדְשָׁא** **בְּרִיךְ הוּא לְרַבְּרַבָּא מִמְּנָא דְמִצְרָאי, וְחַמּוֹ** **לִיה מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, בְּדַין אָמְרוּ שִׁירָה.** **הַדָּא** **הַוָּא דְבַתִּיבָּה, וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרִים מַת,** **או יִשְׁירָה** **מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל.**

או יִשְׁירָה מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְגוֹ. (שמות טו) **רַבִּי אֲבָא** **פָּתָח וְאָמֵר, אַסְתַּבְלָנָא בְּכָל תְּשִׁבְחוּ דְשִׁבְחוּ** **לְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּכְלָם פָּתָחוּ בָּאָז.** (מלכים א' ח) **או** **אָמֵר שְׁלָמָה.** (יהושע י) **או יִדְבֶּר יְהוָשָׁע,** (במדבר כא) **או יִשְׁירָה יִשְׂרָאֵל.** **מַאי טַעַמָּא.**

אֵלֹא הַכִּי תָּנָא, כֶּל נְפִין וּכֶל גְּבוּרָן דְאַת עֲבִידָו **לְהָיו לִיְשָׂרָאֵל, בֶּד אַתְנָהֵר נְהִירֵי דְעַתִּיקָא** **קְדִישָׁא בְּעַטְרוֹי, גְּלִיפִין רְשִׁימִין בָּאָז, בָּא', וָא', בָּז'**

לשון הקודש

תצא מרחם הקדשתיך נביא לגויים נתתיך. **רַבִּי יַצְחָק אָמֵר, בָּאָתָה שָׁעה הַרג הַפִּיל** **הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת הַשְּׁר הַמְּמֻנָּה** **הַגָּדוֹל שֶׁל מִצְרִים, וְרָאו אוֹתוֹ מֹשֶׁה וּבְנֵי** **יִשְׂרָאֵל, וְאוֹאמְרוּ שִׁירָה.** **וְהוּ שְׁבָתוֹב** **וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרִים מַת,** **או יִשְׁירָה** **מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל.**

אנקב בחשובי, ונחיר לכל עיבר. וכך אתחבר נחирו דאל"ף ומטי לויין, מאן זיין, דא (ישעה לד) חרב לויי מלאה דם. קדין עביד נסין וגבוראן, בגין דאתחבר א' עם ז'. וזה הוא שירתה. שירתה היא רбел סטリン, וזה הוא אז ישר.

ישיר, שר מיבעי ליה. אלא מלא דא תליא, ואשלים לההוא זמנא, ואשלים לזמןא דאתה, זמיןין ישראל לשבחה שירתה דא. משה יבני ישראל, מבאן אוליפנא, מצדייקיא קדמאי, אף על גב דאסתלקו בדרgin עלאין דלעילא, ואתקשרו בקשורה לצורא דתהי, זמיןין בלהו לאחיה בגופא, ולמחמי אתה זבורן דקה עביד קדשא בריך הוא ליישראל. ולמיימר שירתה דא. הדא הוא דכתיב אז ישר משה ובני ישראל.

לשון הקודש

הקרוש בעטרותיו, תקינום רשותים לשבחה ושבתו, וא' ב', נקב בחשכה והאריך כל עבר. ובשותה חבר האור של אל"ף והגע לויין, מי זו זיין? זו (ישעה לד) חרב לה מלאה דם. או עשה נסים וגבורות, משום שהתחברה א' ב'. והוא היה השירה. שירה היא של כל האגדים, וזהו א' ישר.

שבתו או ישר משה ובני ישראל.

ישיר? שר היה צരיך להיותו אלא דבר זה תלוי ומשלים את אותו הזמן,

רַבִּי שְׁמֻעֹן אָמַר מִחְכָּא, (ישעיה יא) **יְוֹסֵף יְיָ שְׁנִית**
יָדו לְקַנּוֹת אֶת שְׁאָר עַמּוֹ. **לְקַנּוֹת:** בִּמְהַדָּת
אָמַר, (משל ח) **יְיָ קָנְנִי רָאשִׁית דָּרְבָו.** **אֶת שְׁאָר עַמּוֹ:**
אַלְיוֹן אַיִלּוֹן צְדִיקִיא דְּבָהּוֹן, דְּאַקְרּוֹן שְׁאָר, כִּמְהָ
דָּאָת אָמַר (במדבר יא) **וַיָּשָׂאֵר שְׁנִי אֲנָשִׁים בְּמַחְנָה.**
וְתַגְנִין, לִית עַלְמָא מַתְקִימָא אַלְאָ עַל אַיִלּוֹן דְּעַבְדִי
גְּרָמִיהוּ שִׁירִים.

וְאֵי תִּמְאָה, הַזָּאֵיל וְאַתְקָשָׁרוּ בְצָרוֹרָא דְתִיִין,
וּמַתְעַנְגִי בְעַנְגָא עַלְלָה, אַמְאי יִהְיֶת לוֹן
קְדָשָׁא בָּרִיךְ הוּא לְאַרְעָא. פָּוק וְאוֹלִיף מִזְמָנָא
קְדָמָה, דְכָל אַיִלּוֹן רְוִיחֵין וְגַשְׁמָתֵין, דְהַוו בְּדַרְגָא
עַלְלָה דְלַעַילָא וּקְדָשָׁא בָּרִיךְ הוּא אָחִית לְהֹו
לְאַרְעָא לְתַתָּא. כָּל שְׁבֵן הַשְׁתָּא, דְבָעֵי קְדָשָׁא בָּרִיךְ
הָוּא לִישָׁרָא לְעַקִּימָא, בִּמְהַדָּת אָמַר (קהלת ז) **כִּי**

לְשׁוֹן הַקוֹדֶש

רַבִּי שְׁמֻעֹן אָמַר מִפְאָן, (ישעיה יא) **יְוֹסֵף**
הַשְׁנִית יָדו לְקַנּוֹת אֶת שְׁאָר עַמּוֹ.
לְקַנּוֹת - בָּמו שְׁנָאָמָר (משל ח) **ה' קָנְנִי**
רָאשִׁית דָּרְבָו. **אֶת שְׁאָר עַמּוֹ - אַלְוּ הַם**
הַצְדִיקִים שְׁבָהָם שְׁנָקְרָאִים שְׁאָר, בָּמו
שְׁנָאָמָר (במדבר יא) **וַיָּשָׂאֵר שְׁנִי אֲנָשִׁים**
בְּמַחְנָה. **וְשָׁנִינוּ, אֵין הַעוֹלָם מַתְקִים אַלְאָ**
עַל אָתָם שְׁעוֹשִׁים עַצְמָם שִׁירִים.
וְאֵם הַאמְרָה, **הַזָּאֵיל וְאַתְקָשָׁרוּ בְצָרוֹר**

אָדָם אֵין צְדִיק בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב וְלَا יַחֲטָא.
וְאֵי תִּמְאָ, אֵינּוֹ דְּמִיתּוֹ בְּעַטְיוֹ דְּגַנְחָשׁ. אַפְּיָלוֹ אֵינוֹ
יַקְוֹמוֹן, וַיְהִוֵּן מְאֵרִי דְּעִיטָא, לְמַלְכָא מְשִׁיחָה.

וַיַּעַל דָּא תְּגִינָן, מְשָׁה זְמִינָן לְמִימֶר שִׁירְתָּא לְזָמְנָא
דְּאָתִי. מְאֵי טָעֵמָא. בְּגַיְן דְּכַתִּיב, (מִיכָה ੨) כִּימִי
צָאתָךְ מְאָרֶץ מִצְרָיִם אֲרָאָנוּ גְּפֻלָּוֹת. אֲרָאָנוּ
אֲרָאָךְ מִבְּعֵי לֵיה. אֲלָא אֲרָאָנוּ מִמְשָׁ, לְמַאן דְּחַמָּא
בְּקַדְמִיתָא, יְחִמֵּי לֵיה תְּגִינָות, וְדָא הוּא אֲרָאָנוּ,
וּבְתִיב (תְּהִלִּים ੮) אֲרָאָנוּ בְּיִשְׁעָא אֱלֹהִים, וְאֲרָאָהוּ
בְּיִשְׁוּעָתִי. (דָף נ"ד ע"ב) וּבְדִין אָז יִשְׁיר מְשָׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לִיְיָ.

שִׁירְתָּא דְּמִטְרוֹגִיתָא לְקוֹדְשָׁא בָּרִיךְ הוּא. תְּגִינָן,
כָּל בָּר נָשָׁד אָמֵר שִׁירְתָּא דָא בְּכָל
יוֹמָא, וּמְכֹונֵן בָּה, זְכִי לְמִימֶר לְזָמְנָא דְּאָתִי. דְּהָא

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

וְאֵם תָּאמֶר, אָוֹתָם שְׁמָתוֹ בְּעַטְיוֹ שֶׁל בְּתַחְלָה - אֲרָאָנוּ פָּעָם שְׁנִיה. וְוּחוּ
נְחַשׁ, אֲפָלוּ הֵם יַקְוֹמוּ וַיְהִי בָּעֵלִי עַצָּה
אֲרָאָנוּ. וּבְרִזְבּוֹן (תְּהִלִּים ੫) אֲרָאָנוּ בְּיִשְׁעָא
אֱלֹהִים, וְאֲרָאָהוּ בְּיִשְׁוּעָתִי. וְאָז, אָז יִשְׁיר
מְשָׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת
לְהָאָתָה.

שִׁירָה שֶׁל הַגְּבִירָה לְקוֹדוֹשׁ-בָּרוֹךְ-הּוּא.
(מִיכָה ੨) כִּימִי צָאתָךְ מְאָרֶץ מִצְרָיִם אֲרָאָנוּ
גְּפֻלָּוֹת. אֲרָאָנוּ? אֲרָאָה הָהָה צְדִיקָה
לְהַיּוֹת! אֲלָא אֲרָאָנוּ מִמְשָׁ, לְמַיְיָה שְׁרָאֵה

אית בָּה עַלְמָא דַעֲבָר, וְאֵית בָּה עַלְמָא דָאַתִּי, וְאֵית בָּה קְשֵׁרִי מַהְיֵמָנוֹתָא, וְאֵית בָּה יוֹמִי דַמְלָבָא מְשִׁיחָה. וְתַלְיִי עַלְהָ, (נ"א אַת לְעִילָא) כָּל אַיִן תַוְשִׁבְחָאָן אַחֲרָגִינוּ, דַקָּאמְרִי עַלְאי וְתַתָּאי.

הַשִּׁירָה שיר זה מיבעי ליה. אלא שירתא, דקא משבחת מטרוניתא למלא. ומשה מטהא לעילא קאמיר, זהא אויקמוּה. ליי': בגין דאנהייר לה מלפא אנפהא, (נ"א רנהייר אנפוי מלפא לקבלה) ר' יוסי אמר, אבל איינז משיחין, דהו גגדיין, משיך מלפא קדישא לקבלה, בגין כך משבחה ליה מטרוניתא.

אמר רבי יהודה, اي הבי, אמא כתיב משה ובני ישראל, זהא מטרוניתא בעיא לשבחה. אלא, זפאה חולקיהון דמשה ויישראל, דאיינז הו

לשון הקודש

לְבָא, שְׁהָרִי יִשׁ בָּה עוֹלָם שְׁעַבָּר, וַיִּשׁ פְּרִשּׁוּתָה. לה' - משום שהמלך מאיר לה בה עולם הבא, ויש בה קשיי האמונה, פנינים (שאדים פוי הפלך בגיןה). רבוי יוסי אמר, ויש בה ימות מלך הפסית, ותלוים כל אותן שמנים שהיו שופעים, משך עלייה (אות למעלה) כל אותן תשבחות המלך הקדוש בגיןה, משום לכך משבחת אותו הגבירה.

אחרות שאומרים עליזים ותחרותניים. **הַשִּׁירָה?** שיר זה היה ציריך להיוות אלא השירה שמשבחת הגבירה לפלה. משה אמר מלמטה למעלת, והרי

יְדֻעַּן לְשִׁבְחָה לְמִלְכָּא, בְּגַין מַטְרוֹנִיתָא כְּדָקָא
יְאֹתָה, בְּגַין דֶּבֶל הַחֹא חִילָּא וְגַבּוֹרָה דִּילָּה, יְרַתָּא
מִן מִלְכָּא.

רַבִּי חִיא פָּתָח וְאָמַר, (איכה ב) קּוֹמִי רֹצִי בְּלִילָה
לְרֹאשׁ אֲשֶׁרֶת. קּוֹמִי רֹצִי: דָא כִּנְסָת
יִשְׂרָאֵל. בְּלִילָה: בְּגַלוּתָא. ר' יוֹסֵי אָמַר, בְּלִילָה:
בְּזַמְּנָא דְּהִיא שְׁלֹטָא וּמִתְעָרָא, לְרֹאשׁ אֲשֶׁרֶת,
בְּרֹאשׁ מִיבָּעֵי לִיה. אֶלָּא לְרֹאשׁ, כִּמָּה דְּכַתִּיב, (בראשית
טו) עַל רֹאשׁ הַמֶּטֶה. וְאַזְקִימַנָּא, רֹאשׁ הַמֶּטֶה, דָא
יִסּוּד. אַזְקִים הַכָּא לְרֹאשׁ, דָא יִסּוּד, דְּמַטְרוֹנִיתָא
מִתְּבָרְכָא בֵּיה. רֹאשׁ אֲשֶׁרֶת: דָא הוּא רִישָׁא,
דְּגַנְּצָח וְחוֹד.

רַבִּי יוֹסֵי אָמַר, דָא הוּא רִישָׁא דְּכַתִּירִי מִלְכָא
וְסִיוּמָא. **רַבִּי אָבָא אָמַר,** לְרֹאשׁ אֲשֶׁרֶת

לשון הקודש

וַיִּשְׂרָאֵל, שְׁהָם הִיוּ יוֹדָעִים לְשִׁבְחָה אֶת
הַמֶּלֶךְ בְּשִׁבְיל הַגְּבוּרָה בְּרָאיִי, מִשּׁוּם
שֶׁכְלָ אָתוּ בָּהּ וְגַבּוֹרָה שְׁלָה יְרַשָּׁה מִן
הַמֶּלֶךְ.

רַבִּי חִיא פָּתָח וְאָמַר, (איכה ב) קּוֹמִי רֹצִי
בְּלִילָה לְרֹאשׁ אֲשֶׁרֶת. קּוֹמִי רֹצִי – זוּ
כִּנְסָת יִשְׂרָאֵל. בְּלִילָה – בְּגַלוּתָא. **רַבִּי
יְוֹסֵי אָמַר,** זֶה רֹאשׁ שֶׁל כַּתִּירִי
הַמֶּלֶךְ וְהַסּוּסִים. **רַבִּי אָבָא אָמַר,** לְרֹאשׁ

בְּתִיב חָסָר, וְדֹא הוּא רִישָׁא, רָאשׁ הַמֶּטֶה. וּכְלֹא
בְּמַלְכָא קְדִישָׁא עַלְאהָ אֲתָמָר, וְדֹא הוּא לִי'.

רַבִּי יִסָּא אָמַר, הַשִּׁירָה הַזֹּאת לִי', דֹא הוּא גַּהְרָא
דַּגְּפִיק מֵעַדַּן, דַּכְּלָמְשָׁחָא וַרְבוּ גַּפִּיק מִגִּיה,
לְאַדְלָקָא בּוֹצִינִין. וּפּוֹשְׁמָעַ לְבַתֵּר דְּכִתְבַּבָּא אֲשִׁירָה
לִי', דֹא הוּא מַלְכָא קְדִישָׁא עַלְאהָ, וּעַל דֹּא לֹא
בְּתִיב אֲשִׁירָה לוֹ.

וַיֹּאמֶר לִאמֶר, (דֹא הוּא) לְדִרְרִי דָרֵין, בְּגִינּוֹ דָלָא
יִתְגַּשֵּׂי מִנִּיחָה לְעַלְמִין. דַּכְּלָמְאָן דַּזְּבִּי
לְהָאִי שִׁירָתָא בְּהָאִי עַלְמָא, זְבִּי לְה בְּעַלְמָא דָאַתִּי,
זְבִּי לְשִׁבְחָא בָּה בְּיוֹמָיו דַּמְלָכָא מִשִּׁיחָא, בְּחַדּוֹתָא
דְּבָנָת יִשְׂרָאֵל בְּקוֹדֵשׁא בְּרִיךְ דֹא. דְּכִתְבַּבָּא
לִאמֶר, לִאמֶר בְּהָהָא זְמָנָא. לִאמֶר בְּאָרְעָא
קְדִישָׁא, בְּזְמָנָא דְּשָׁרוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאָרְעָא. לִאמֶר

לְשׁוֹן הַקּוֹדֵשׁ

בְּתוּב אֲשִׁירָה לוֹ.

וַיֹּאמֶר לִאמֶר – (עַל) לְדוּרִי דָרוֹת, כְּרִי
שְׁלָא יִשְׁתַּבְחַ מֵהֶם לְעוֹלָמִים. שְׁבֵל מַי
שׁוֹכֵה לְשִׁירָה הָזֶה בְּעוֹלָמִים דָוֹת, וּכְהַלְהָ
בְּעוֹלָמִים הַבָּא, וּזְכֵה לְשִׁבְחַ בָּה בִּימּוֹת
מַלְךָ הַמֶּשֶׁיחָה בְּחַדּוֹת בְּנָסָת יִשְׂרָאֵל
בְּקָדוֹשׁ-בָּרוֹךְ-הָא, שְׁבָתוּב לִאמֶר –
לִאמֶר בָּאוֹתוֹ זְמָן. לִאמֶר בְּאָרְצָא

אֲשֶׁרֶת בְּתוּב חָסָר, וְזֹה הַרְאָשׁ, רָאשׁ
הַמֶּטֶה. וְהַכְּלָמְשָׁחָא נִאֵמֶר בְּמַלְךָ הַקּוֹדֵשׁ
הַעַלְיוֹן, וְזֹה לְהָ.

רַבִּי יִסָּא אָמַר, הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְהָ –
וְזֹה הַנְּהָר שִׁיוֹצָא מֵעַדַּן, שְׁבֵל שְׁמָן
וּמִשְׁחָה יַצְאָם מִפְּנֵי לְהַדְלִיק מְנוּרוֹת.
וּמִשְׁמָעַ אַחֲרֵךְ שְׁבָתוּב אֲשִׁירָה לְהָ –
זֹה הַמַּלְךָ הַקּוֹדֵשׁ הַעַלְיוֹן, וּעַל זֹה לֹא